

Avdelningen för statistik och jämförelser

Jesper Hörnblad

Jesper.hornblad@socialstyrelsen.se

Förslag rörande förändrad redovisning av narkotikarelaterad dödlighet i officiell statistik om dödsorsaker

Socialstyrelsen publicerar årligen officiell statistik om dödsorsaker. Officiell statistik ska finnas för allmän information, utredningsverksamhet och forskning. Det är den statistikansvariga myndigheten som beslutar om statistikens innehåll och omfattning inom sitt statistikområde.

I den officiella statistiken om dödsorsaker ingår bland annat ett mått rörande narkotikarelaterad dödlighet. Socialstyrelsen föreslår nu att detta mått ändras. Med anledning av detta vill Socialstyrelsen ge er möjlighet att komma med synpunkter på det föreslagna måttet.

Bakgrund till förslag om ändrat mått

Bakgrunden till förändringen av måttet rörande narkotikarelaterad dödlighet är rapporten *Narkotikarelaterade dödsfall - En analys av 2014 års dödsfall och utveckling av den officiella statistiken* som Socialstyrelsen publicerade den 29 februari 2016. Rapporten innehåller en analys av det tidigare måttet och pekar bland annat på att en stor del av den ökning som kunnat ses sannolikt beror på måttets konstruktion, förändrade kodningsrutiner samt förbättrade analysmetoder hos Rättsmedicinalverket (RMV).

För att bättre förstå orsakerna bakom förändringen av sättet att mäta dessa dödsfall samt skillnader mellan det gamla och det nya sättet att räkna antalet dödsfall rekommenderas att man läser ovan nämnda rapport. Ställ gärna frågor vid behov.

Tidigare definition av narkotikarelaterad dödlighet

Ett dödsfall definierades tidigare som narkotikarelaterat i den officiella statistiken om antingen den underliggande eller någon av de bidragande dödsorsakerna varit någon av följande koder enligt den tionde versionen av International Classifications of Diseases (ICD-10):

- Psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av psykoaktiva substanser, exklusive alkohol och tobak (F11-F16, F18-F19)
- Vård av blivande moder för (misstänkt) skada på fostret av läkemedel (O35.5)

- Foster och nyfödd som påverkats av bruk av tillvänjande droger hos modern (P04.4)
- Förgiftning med narkotiska och psykodysleptiska medel, exklusive dextropropoxifen (T40)
- Förgiftning med psykostimulantia med missbruksrisk (T43.6)
- Rehabilitering av läkemedelsmissbrukare (Z50.3)
- Rådgivning och kontroll vid drogmissbruk (Z71.5)
- Livsstilsproblem genom drogbruk (Z72.2)

Förslag till nytt mått

Socialstyrelsen föreslår istället ett mått som inkluderar dödsfall på grund av förgiftningar med droger, läkemedel och biologiska substanser oavsett substans. Måttet inkluderar således dödsfall genom oavsiktlig förgiftning (X40–44), suicidförgiftning (X60–64) eller förgiftning med oklar avsikt (Y10–Y14) som underliggande dödsorsak i kombination med en kod för förgiftning av droger, läkemedel och biologiska substanser (T36–T50.9). Dödsfallen delas sedan in i olika grupper beroende på substanser:

- Förgiftning med läkemedel och andra syntetiska narkotiska substanser (T36–T39, T40.2–T40.4, T40.6, T41–T43.5 och T43.8–T50.8)
 - Opioider (T40.2–T40.4)
 - Bensodiazepiner (T42.4)
- Illegala droger (T40.0–T40.1, T40.5, T40.7–T40.9 och T43.6)
 - Psykostimulantia med missbruksrisk (T43.6)
 - Heroin (T40.1)
- Andra och icke specificerade droger, läkemedel och biologiska substanser (T.50.9)

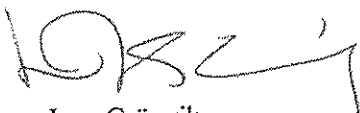
Ett exempel på hur denna redovisning skulle kunna se ut finns i bilaga 1.

Frågor rörande remissen och den nya redovisningen:

Jesper Hörnblad
jesper.hornblad@socialstyrelsen.se
075-247 35 82

Daniel Svensson
daniel.svensson@socialstyrelsen.se
075-247 35 11

Eventuella synpunkter på remissen ska ha inkommit via e-post **senast den 9 december 2016** till socialstyrelsen@socialstyrelsen.se.

Lars Grönvik
Enhetschef
Statistik 1

Bilaga 2: Remissinstanser

Brottsförebyggande rådet
Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning, Stockholms universitet
Convictus
Folkhälsomyndigheten
Göteborg stad
Höganäs kommun
IOGT-NTO
Kvinnoorganisationernas samarbetsråd i alkohol- och narkotikafrågor
Landstinget Dalarna
Landstinget i Kalmar län
Landstinget i Värmland
Landstinget Sörmland
Landstinget Västmanland
Malmö stad
Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning
Oxelösunds kommun
Region Gotland
Region Gävleborg
Region Jönköpings län
Region Skåne
Region Örebro län
Region Östergötland
Riksförbundet för rättigheter, frigörelse, hälsa och likabehandling
Rättsmedicinalverket
Stockholms stad
Stockholms läns landsting
Svenska brukarföreningen
Sveriges Kommuner och Landsting
Täby kommun
Ungdomens nykterhetsförbund
Valdemarsviks kommun
Verdandi
Västerbottens läns landsting
Västra Götalandsregionen
Centrum för forskning och utbildning kring riskbruk, missbruk och beroende, Göterborgs universitet

Bilaga 1

Tabell 1. Förgiftningar med läkemedel och narkotika, 2010–2014 ^{1,2}

År	2010	2011	2012	2013	2014
Båda könen	722	709	770	811	934
Läkemedel och andra syntetiska narkotiska substanser	636	632	716	748	807
därav opioider	283	310	340	393	466
därav bensodiazepiner	125	143	195	205	250
Illegala droger	94	75	118	123	199
därav psykostimulantia med missbruksrisk	57	34	67	54	98
därav heroin	38	38	44	59	89
Andra och icke specificerade droger, läkemedel och biologiska substanser	38	37	15	31	55
Kvinnor	274	253	274	284	313
Läkemedel och andra syntetiska narkotiska substanser	250	238	268	278	289
därav opioider	96	99	98	108	135
därav bensodiazepiner	44	52	53	76	88
Illegala droger	20	12	19	18	36
därav psykostimulantia med missbruksrisk	12	10	14	15	19
därav heroin	7	2	4	4	18
Andra och icke specificerade droger, läkemedel och biologiska substanser	16	9	4	11	17
Män	448	456	496	527	621
Läkemedel och andra syntetiska narkotiska substanser	386	394	448	470	518
därav opioider	187	211	242	285	331
därav bensodiazepiner	81	91	142	129	162
Illegala droger	74	63	99	105	163
därav psykostimulantia med missbruksrisk	45	24	53	39	79
därav heroin	31	36	40	55	71
Andra och icke specificerade droger, läkemedel och biologiska substanser	22	28	11	20	38

Källa: Dödsorsaksregistret

1. Samma dödsfall kan förekomma i flera grupper då flera substanser kan ha bidragit till dödsfallet

2. Nya psykoaktiva substanser (NPS) kodoas efter egenskaperna hos substansen. En opioid-NPS kodoas exempelvis under opioider medan ett bensodiazepinderivat kodoas under bensodiazepiner.